

Het Groene Wiel

Jaarprogramma NME Ede

2025-2026

Inhoudsopgave

Groene schoolpleinen 6

Naar buiten! 8

Natuur de klas in 11

Duurzaamheid in de klas 14

Ikzelf, voeding en gezondheid 17

**Techniek, materialen
en verschijnselen** 20

Aanbod per bouw 25

IVN Het Groene Wiel
Hendrikweg 14b
6703 AW Wageningen

0317-422041
groenewiel@ivn.nl
www.groenewiel.nl
www.ivn.nl

Dit jaarprogramma komt tot stand dankzij een samenwerking tussen gemeente Ede en IVN Het Groene Wiel.

Ophalen en terugbrengen leskisten

Bij de Proosdij Kinderboerderij
Woensdag tussen 9:00 en 16:00 uur.

Vragen, opgave of afzeggen

Neem contact op met IVN Het Groene Wiel:
0317-422041 of groenewiel@ivn.nl.

Het Groene Wiel

Voorwoord

Natuur-en milieueducatie van Het Groene Wiel.

Met de zomer in zicht zijn bij ons de voorbereidingen voor het nieuwe schooljaar begonnen. Hierbij ons jaarprogramma voor 2025-2026 met een breed aanbod aan educatieve projecten over natuur, duurzaamheid, gezondheid en techniek. Maar dat is niet alles! Neem contact met ons op voor maatwerk-lessen of andere vragen.

Dit jaar bieden wij 1 speciale materiaalzending aan die je herkent aan dit label:

Dit schooljaar

- Vogelrestaurant

Samenwerking 2025-2026

Ook dit jaar bieden we in samenwerking met TechnoDiscovery nieuwe techniek-leskisten aan. Met materialen zoals de Beebot, Microbit en STEAM-challengekaarten kun je zelf technieklessen in de klas geven. Kijk op pagina 21 voor het aanbod.

Daarnaast kun je ook met je groep de 'missies' volgen die bij TechnoDiscovery worden aangeboden. Voor scholen van CNS-Ede, Proominent en SKOVV is een bezoek aan TechnoDiscovery gratis. Voor andere scholen is een bezoek aan dit leer- en ontdekklab te boeken tegen een vergoeding. Voor meer informatie kijk je op www.technodiscovery.nl en kies voor Bezoek Plannen of stuur een mailtje naar info@technodiscovery.nl.

Activiteiten waarvoor de school geen klavertjes hoeft in te leveren, ook scholen zonder abonnement mogen hier gebruik van maken:

• Afvalbewuste school	hele school	kijk op blz. 14
• Escaperoom Plasticsoep	groep 7/8	kijk op blz. 15
• Schone Superhelden	alle groepen	kijk op blz. 14
• Energie(k)	groep 7/8	kijk op blz. 15
• Warme Truiendag	alle groepen	kijk op blz. 15

Bij elk item in ons aanbod geven we aan in welk seizoen het plaatsvindt.

Herfst

winter

lente

zomer

Wij wensen je veel plezier met onze excursies, projecten en materialen!

Heb je vragen, opmerkingen of wensen? Neem contact met ons op.

IVN Het Groene Wiel
Hendrikweg 14b
6703 AW Wageningen
0317-422041
groenewiel@ivn.nl

Praktische informatie

Schoolabonnement

Om gebruik te kunnen maken van ons aanbod, betalen scholen met het scholenabonnement een eigen bedrage van €195,-. Hiervoor krijgt de school 20 klavertjes. Wil je meer bestellen? Geen probleem, een extra klavertje kost € 10,-. Aan het einde van het schooljaar ontvang je een rekening voor het abonnement en eventuele extra klavertjes. De kosten per item vind je in de schema's achterin dit jaarprogramma. Sommige activiteiten zijn zonder kosten voor de scholen, deze worden volledig bekostigd door gemeente Ede.

Voor materialen die zoekraken of stuk zijn gegaan kunnen wij extra kosten in rekening brengen.

Losse aanvraag

Je kunt ook los een materiaal of activiteit aanvragen. De kosten hiervan bedragen €17,50 per klavertje.

Online inschrijven, reserveren en wijzigen

Inschrijven voor ons aanbod gaat digitaal met onze online NME-planner via <https://www.ivn.nl/aanbod/het-groene-wiel/nme-aanbod-edel>. Ook reserveren, wijzigen en annuleren doe je in de online NME-planner. De inlogcode en wachtwoord zijn bekend bij

de NME-contactpersoon op school. Lukt het niet? Neem contact met ons op!

Methodekoppeling en schoolhistorie

Ben je benieuwd welke activiteiten van Het Groene Wiel aansluiten bij of zelfs vervangend zijn voor hoofdstukken van je methode voor wereldoriëntatie? In de online NME-planner is het voor veel methodes mogelijk om hoofdstukken te koppelen aan ons aanbod. Ook zie je hier terug wat jouw groep vorig jaar bij Het Groene Wiel heeft gedaan. Kijk hiervoor bij schoolhistorie. Ga voor de handleiding van de online NME-planner naar: <https://www.ivn.nl/aanbod/het-groene-wiel/nme-aanbod-edel>.

Reserveren voor de zomervakantie

We vragen je om je inschrijving voor de zomervakantie af te ronden. Zo weten wij op tijd hoe onze jaarplanning eruit gaat zien. Wijzigingen doorgeven kan gedurende het jaar. Annuleren kan tot 14 dagen voor inroostering.

Verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor de leerlingen, het vervoer en de materialen ligt voor alle activiteiten bij de school. Ook als programma's (deels) door Het Groene Wiel of derden worden begeleid.

'Dit is veel leuker dan school'

Leerling tijdens een les van IVN het Groene Wiel

Producten en activiteiten in 2025-2026

Excursies en (gast)lessen

Een vrijwilliger van IVN Ede of een medewerker van Het Groene Wiel begeleidt deze activiteiten. Een excursie vindt plaats buiten de directe schoolomgeving, bijvoorbeeld in het bos of bij de paddenpoelen. Ook geven we gastlessen in de klas op school. Vaak is dit een onderdeel van een breder lesprogramma, met voorbereiding of verwerking op school door de leerkracht.

Materiaalpakketten

Een materiaalpakket is lesaanbod met levende dieren, planten of verbruiksmaterialen. Vanwege de aard van de materialen is tijdig afhalen extra belangrijk. De leerkracht geeft de lessen op of in de omgeving van school.

Inspiratietassen

De inspiratietas is een verzameling van verschillende lessen, lesideeën, spelletjes, boeken en onderzoeksmaterialen over één thema. Als docent kun je hiermee je eigen natuurles samenstellen. De leent termijn van de tas is 4 weken.

Leskisten

Een leskist bevat een lesbeschrijving met materialen rondom een thema. De leerkracht geeft de les(sen) in de klas. Bij een aantal leskisten is ondersteuning in overleg mogelijk. Neem hiervoor contact met ons op.

Workshops en advies

Jaarlijks bieden we een aantal workshops voor leerkrachten aan. Ook adviseren we je graag over de inzet van natuur- en duurzaamheidseducatie op school. Bijvoorbeeld over het realiseren van groene schoolpleinen en het educatieve gebruik van het plein. Neem contact met ons op om je wensen of vragen te bespreken.

Mist er iets in je leskist of materiaalpakket?

Leskisten en materiaalpakketten controleren we nauwkeurig voordat je ze krijgt. Mocht je toch iets missen, neem dan direct contact met ons op. We maken het dan zo snel mogelijk voor je in orde!

Groene schoolpleinen

Buiten spelen en leren in een natuurlijke omgeving stimuleert de ontwikkeling van kinderen. Daarom helpt IVN Het Groene Wiel bij het vergroenen van schoolpleinen en het geven van buitenlessen.

Op een groen plein beleven kinderen elke dag de natuur en zijn er veel aanleidingen tot ontdekkend leren.

Er komt veel kijken bij het realiseren van een groen schoolplein. Hoe kom je tot een goed ontwerp met volop mogelijkheden om te spelen én te leren? En hoe gebruik je het groene schoolplein in je lessen? Het Groene Wiel ondersteunt jouw team met advies op maat. Neem hiervoor contact met ons op via groenewiel@ivn.nl of bel 0317-422 041.

Inspiratiekist Groene Schoolpleinen

Wil je ideeën opdoen om je plein te vergroenen of wil je collega's enthousiast maken met mooie foto's van een groen schoolplein? Zoek je tips of ben je benieuwd naar financieringsmogelijkheden? Leen dan gratis deze inspiratiekist vol met foto's, boeken en achtergrondinformatie.

Het groene schoolplein als rijke leeromgeving

Het groene schoolplein als rijke leeromgeving

In 2025 kunnen we jullie helpen met een budget van €900,- voor fysieke vergroening en een begeleidingstraject:

- Structurele inbedding van buitenlessen in het schoolprogramma.
- We helpen mee om de belangrijkste drempels op te lossen.
- Onderhoud van het groen krijgt een educatieve invulling en vaste plek op de kalender.
- Er wordt geoefend met voorbeeldlessen en het 'vertalen' van een binnenles naar buiten.
- Meld je bij ons aan voor een intakegesprek: groenewiel@ivn.nl

Aadvies en maatwerk

Vraag het ons!

'Ons team wil aan de slag met buitenlessen, hoe doen we dat?'

'Wij hebben een groen schoolplein, hoe kunnen we hier in onze lessen gebruik van maken?'

'We hebben een schoolbreed project over afval. Hebben jullie hiervoor lesmateriaal of activiteiten?'

'Wij willen ons natuuronderwijs levendiger maken, kunnen jullie ons helpen?'

Het Groene Wiel helpt je graag bij deze en andere vragen. Neem contact met ons op over de mogelijkheden.

Team ondersteuning

Heb je een specifieke hulpvraag voor het hele team die te maken heeft met buiten leren, natuur of duurzaamheid? Bel of mail ons!

Aadvies Groene schoolpleinen

Rond groene schoolpleinen zijn verschillende workshops mogelijk. Meer hierover lees je in het hoofdstuk 'Groene Schoolpleinen'.

Schoolbreed advies natuuronderwijs

Wil je een doorgaande leerlijn natuuronderwijs realiseren - van kleuter tot groep acht - zonder een extra tijdsinvestering? Wij kijken graag met je mee voor een optimale aansluiting van ons aanbod op jullie methode. Welke hoofdstukken uit je methode kun je vervangen? Wat heeft een groep het jaar ervoor gedaan? Neem contact op voor ons aanbod.

'Ons team wil aan de slag met onderzoekend leren en buitenlessen, hoe doen we dat?'

Naar buiten!

Buiten beleef je het! Kinderen ontdekken seizoenen, dieren en planten in hun natuurlijke omgeving. Ze bekijken waterdiertjes in de sloot, ontdekken kringlopen in het bos en leren de natuur rond de school kennen. De excursies worden begeleid door IVN Ede. Met de leskisten ga je als leerkracht zelf rond de school aan de slag. Neem ook eens een leskist mee op kamp!

Herfst-bosles IVN: 'Paddenstoelen en kleine beestjes'

5 6

Excursie met IVN Ede

In deze les van IVN Ede ervaren leerlingen de herfst in het bos: ze (onder)zoeken paddenstoelen, dierensporen, kleine beestjes, bladeren en zaden. De klas gaat in groepjes op ontdektocht samen met een IVN-schoolgids. Als leerkracht loop je mee en ben je verantwoordelijk voor de orde en veiligheid.

Voorjaars-bosles IVN: 'Gebruik je zintuigen'

5 6

Excursie met IVN Ede

In deze les gaan leerlingen op ontdekking met al hun zintuigen. Kun je een boom herkennen op gevoel? Wat kun je horen, ruiken en zien in het bos? Waaraan merk je dat het lente is? De les wordt begeleid door IVN-schoolgidsen. Als leerkracht ben je verantwoordelijk voor de orde en veiligheid.

'Het is altijd een cadeautje om je klas zo praktisch bezig te zien, dit kunnen wij zelf gewoon niet bieden op school. Je ziet ineens andere kinderen opbloeien.'

Het Beste Bos met IVN Ede

7

Excursie met IVN Ede

Wat is het beste bos? Leerlingen onderzoeken dit zelf in kleine groepjes in het bos. Waar leven de meeste bodemdierjes? Hoe ziet de houthakker het bos graag? En welk bos is het best voor varens en mossen? IVN-schoolgidsen geven uitleg en begeleiding.

Voorjaarsexcursie met IVN Ede

5 6

Excursie met IVN Ede

In maart bezoekt de groep onder leiding van IVN-schoolgidsen een mooie plek in het bos. De leerlingen bekijken hoe het voorjaar begint in de natuur van dichtbij en leren over hun leven. Misschien komen we padden tegen en horen we de eerste trekvogels al zingen! De excursie vindt plaats aan de Horalaan in Ede of in het bos bij Lunteren.

Waterbeestjesexcursie met IVN Ede

5 6

Excursie met IVN Ede

In juni vangt jouw groep onder leiding van IVN-schoolgidsen waterdiermpjes in de sloot. De kinderen bekijken de beestjes en zoeken met zoekkaarten de namen op. IVN zoekt een geschikte sloot voor deze excursie in de buurt van jouw school.

Fietsexcursie Binnenveld

6
7 8

Excursie

Na een uitleg op school met film en PP fietst de groep naar het terrein. Daar doen zij opdrachten: waterdiermpjes en vliegbeestjes vangen en op naam brengen, vogels spotten en veen onderzoeken. Deze excursie wordt begeleid door vrijwilligers van de Stichting Mooi Binnenveld en van het IVN. Als leerkracht fiets je mee en ben je verantwoordelijk voor de veiligheid.

Slootonderzoek

7 8

Excursie met IVN Ede

Onder begeleiding van schoolgidsen van IVN Ede doen de leerlingen Slootonderzoek. Zij vangen waterdiermpjes en onderzoeken de kwaliteit van water. Ze leren over de stroomsnelheid, de helderheid van het water en het plantenleven.

Boerderijeducatie

Excursie van Leren bij de Boer

3 4
5 6
7 8

Leren bij de Boer nodigt jouw klas van harte uit op de boerderij. Kom zien, ruiken, proeven en doen! Leerlingen ontdekken waar voedsel vandaan komt en hoe het er op een boerenbedrijf aan toe gaat. De kosten bedragen €50,-. Kijk op www.lerenbijdeboer.nl.

'Zelf de dieren voeren was het leukst!'

Biodiversiteit rondom school

7, 8 of
plusklasklassers

Project

zelfstandig
werken

Wat is biodiversiteit? Hoe werkt samenhang in de natuur? Welke "waarde" heeft natuur? En: hoe biodivers is het eigenlijk rond onze school? Dit project is zelfstandig of klassikaal uit te voeren. Het benodigde onderzoeksmateriaal krijg je te leen.

Even d'r uit

Opdrachtkaarten

1 2
3 4
5 6
7 8

Met de 'Even d'r uit!' opdrachtkaarten wordt de stap naar buiten lesgeven een stuk makkelijker! Op de opdrachtkaarten staan 100 schoolpleinactiviteiten (25 per bouw) over rekenen, taal, techniek, filosofie en kunst voor kleine groepjes.

Kabouterpad

Leskist

1 2

Met het kabouterpad ontdekken jonge kinderen op een speelse manier hun omgeving. Rond de school zet je 10 kabouters neer. Bij elke kabouter doen de kinderen een klein opdrachtje over planten, dieren of het weer.

Lievebeest

Leskist

1 2

Samen met de kinderen ga je lieveheersbeestjes verzamelen in de schoolomgeving. De leerlingen verzorgen de beestjes en voeren onderzoeksopdrachtjes uit.

Kriebelbeestjes

Leskist

3 4

Waar leven pissebedden? Hoeveel poten heeft een spin? Hoe beweegt een regenworm of slak? De leerlingen verzamelen en onderzoeken kleine beestjes in het groen bij school.

Op avontuur met je zintuigen

Leskist

3 4

Tante Door is op vakantie en stuurt ansichtkaartjes met waarnemingen die zij doet. Wat ziet, hoort, ruikt, proeft en voelt tante Door? Kunnen de kinderen dit ook in de schoolomgeving? Elke dag gaan ze een uurtje met een ander zintuig aan de slag.

Natuur op het schoolplein

Leskist

5 6

Ontdek met deze leskist de natuur op jullie schoolplein! Met de opdrachttasjes kunnen de leerlingen zelfstandig ontdek-opdrachten doen over bomen, planten en diertjes op jullie plein. Je kunt de opdrachten inzetten als extra activiteit voor enkele leerlingen of in een circuit voor een buitenles met de hele groep.

Speuren en sporen

Excursie

1 2
3 4
5 6
7 8

Speuren in de natuur is spannend en leerzaam! Gebruik zoekkaarten voor sporen, bomen of planten, ga op speurtocht in de natuurtuin of kies voor een excursie 'Speuren naar Sporen' met een natuurgids.

Wandeling met natuurgids

Excursie

1 2
3 4
5 6
7 8

Wandelen met een natuurgids is een leuke en leerzame manier om samen de natuur te ontdekken. Met verhalen over landschap, dieren en planten, en eventueel een speelse Natuurbingo voor kinderen.

Natuur de klas in

Haal de natuur de klas in! Met materiaalpakketten ontvang je een lespakket met levende dieren en planten. Ontdek met jouw groep de ontwikkeling van vlinders of insecten of leen één van de leskisten. Pluis uilenballen uit, verzorg slakken of leer alles over bijen, bomen en biodiversiteit.

Vogels in de winter

1 2
3 4

Materiaalpakket

Dit pakket met materialen en een handleiding biedt de mogelijkheid om gericht aandacht te besteden aan vogels die er in de winter rond de school te vinden zijn.

Toverstenen

1 2

Leskist

Met dit spannende verhaal leren kinderen alles over stenen, bijvoorbeeld over de eigenschappen van stenen en met welke begrippen je een steen beschrijft.

Vogels

1 2
3 4

Inspiratietas

5 6
7 8

Deze inspiratietas bevat alles wat je nodig hebt voor een complete les over vogels. Om de les op jouw groep te laten aansluiten, heb je keuze uit verschillende lesactiviteiten. De tas zit vol met informatie, spelletjes, lesideeën, boeken en onderzoeksmaterialen. Hiermee stel je zelf jouw complete les over vogels samen.

Vlinders in de klas

3 4

Materiaalpakket

Vlinders vormen door hun uiterlijk en gedaantewisseling een boeiend lesonderwerp. Bij dit materiaalpakket krijg je een kweekbak te leen met eitjes, rupsen en poppen van het koolwitje. In twee weken volgen kinderen alle stadia van de gedaanteverwisseling van een vlinder.

Eekhoornschool

1 2

Leskist

Op de eekhoornschool verplaatsen kinderen zich in jonge eekhoorns. Ze leren een nest bouwen, verstopplekken onthouden, noten knikkeren en een eekhoornlied zingen.

Slak in de klas

3 4

Leskist

De leerlingen zorgen een week lang voor hun eigen slakken. Ze bekijken de slakken nauwkeurig en leren hoe ze er goed voor kunnen zorgen. Ook leren ze over de levenswijze en bouw van slakken.
Let op: je moet zelf slakken zoeken (met je groep).

Bezige bijen

5 6

Leskist

Hoe leven bijen, wat hebben zij nodig en hoe verzorgt een imker zijn bijen? De leskist bevat een bijenkast, honingraten, imkerspullen en kijkkaarten. Tijdens de drie lessen wordt in groepjes gewerkt. Het lesmateriaal omvat ook een evaluatie en een toets.

Uilenballen pluizen

5 6

Leskist

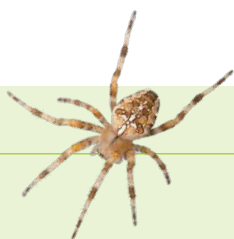

Peuter een uilenbal uit elkaar en je weet wat een uil gegeten heeft, bijvoorbeeld een muis of een vogeltje. De leskist bevat alle materialen om met je groep uilenballen uit te pluizen, inclusief 1 uilenbal per 2 leerlingen.

Spinnen

5 6

Lesbrief

Met deze lesbrief leren leerlingen de levenswijze van spinnen kennen en verminderen ze hun angst voor spinnen.

Vogels in nesten

5 6

Lesbrief

Met deze lesbrief leren leerlingen over de manieren waarop vogels hun jongen uitbroeden en grootbrengen.

Vogels herkennen

5 6

7 8

Leskist

Rond de school leven allerlei vogels. Als je er op let, zie je er steeds meer! Met deze leskist maken leerlingen kennis met de bekendste Nederlandse vogels. De leskist bevat illustratiemateriaal, enkele verrekijkers en vogelboeken.

Overwinteren: van herfst naar winter

3 4

5

Inspiratietas

Deze inspiratietas bevat alles wat je nodig hebt voor een complete les over Overwinteren. Hoe bereiden dieren zich voor op de winter? Wat gebeurt er als de zon minder lang gaat schijnen? Wie doet een winterslaap en hoe leggen dieren een wintervoorraad aan? Deze inspiratietas biedt allerlei verschillende lesactiviteiten zoals informatie, spelletjes, lesideeën, boeken en onderzoeksmaterialen. Alles om zelf een complete les samen te stellen.

Duurzaamheid in de klas

Wil je met duurzaamheid aan de slag in jouw klas? Word afvalbewuste school, houd een opruimactie in de buurt of doe mee met de Energie(k)-les. Met onze gloednieuwe escaperoom ontdekken leerlingen het verhaal achter plastic soep.

Afvalbewuste school

Project voor de hele school

1 2
3 4
5 6
7 8

Wil je afval scheiden op jouw school? Het Groene Wiel begeleidt je bij het invoeren van afvalscheiding op jouw school en biedt bijpassende educatie. Deelnemende scholen scheiden hun PMD (verpakkingsmateriaal van plastic, metaal en drinkkartons), papier en gft-afval via het huishoudelijk afval. Het restafval dient de school zelf via bedrijfsafval te (blijven) afvoeren.

Schone Superhelden

Gastles op school

4
5 6
7 8

Deze les sluit aan bij de leskist Schone Superhelden. Een medewerker van Het Groene Wiel komt een actieve les geven rond zwerfafval en plastic soep. Wat is plastic soep en wat kun je er zélf aan doen? Na de gastles voer je zelf met je groep een opruimactie uit. Vraag hiervoor tegelijkertijd de Leskist Schone Superhelden aan.

'Onze opruimactie werd extra leuk met de Zwerfie-bingo!'

Warme Truiendag

Lesbrief

Februari

1 2
3 4
5 6
7 8

Zet deze dag de verwarming een paar graadjes lager en kom allemaal in een dikke trui naar school! Je bespaart 7% energie per graadje minder en je kunt op deze dag aandacht besteden aan het belang van zuinig omgaan met energie. Vraag de lesbrief aan bij Het Groene Wiel en kijk op www.warmetruiendag.nl voor meer informatie en ideeën.

Energie(k)

Gastles op school

Energie besparen? Hoezo? En hoe? Tijdens dit project met een gastles op school ontdekken de leerlingen hoe en waarom ze zuinig moeten omgaan met energie en wat duurzame energiebronnen zijn. Deze gastles zit boordevol proefjes!

Escaperoom Plastic Soep

Gastles op school

Dit uitdagende spel neemt de leerlingen mee in het thema plastic soep. In groepjes lossen de leerlingen vraagstukken op waardoor zij steeds dichterbij de ontknoping komen. Spelenderwijs ontdekken zij de problematiek én oplossingen van zwerfafval en plastic soep. En bovenal: wat kunnen zij zelf doen?

Water en klimaat in jouw straat

5 6
7 8

Gastles Waterschap Vallei en Veluwe

Ons klimaat verandert. Welke maatregelen kun je nemen om wateroverlast of hittestress te voorkomen? En hoe maak je leerlingen bewust van hun eigen rol in het klimaat? Het Waterschap geeft [gastlessen](#) op school over dit thema.

Over de pot en de put

1 2
3 4
5 6
7 8

Leskist

Waar gaat regen- en afvalwater heen? Hoe ziet de wereld eruit achter het afvoerputje, het gat in de wc en de putten in de straat? Welkom in de wereld van buizen, pompen, wadi's en putten! En waarom is dat belangrijk voor hygiëne, droge voeten en het milieu? Met een lespakket per bouw.

Schone superhelden

1 2
3 4
5 6
7 8

Leskist

Wil je meehelpen om Ede schoon te houden? Pak dan de grijper en houd met je groep een opruimactie in jullie schoolomgeving. De leskist bevat grijpers, vuilniszakken en een lespakket. Het verzamelde afval kan op verzoek op school worden opgehaald. Wil je een gastles erbij? Boek dan de Gastles op school 'Schone Superhelden'.

Broodje 2^e kans

5 6
7 8

Lesbrief

Wat is er nodig voordat er een boterham op je bord ligt? Wat gebeurt er met brood als het oud is? Kun je er iets anders mee dan weggooien? Met deze lesbrief bedenken kinderen creatieve oplossingen. Bijvoorbeeld het maken van wentelteefjes of broodpudding, het omzetten van brood tot energie of nog iets anders?

Papier maken

5 6
7 8

Leskist

Maak van oud papier nieuw papier! Een leuke activiteit én het geeft inzicht in het hergebruik van oud papier. De leskist bevat materiaal om met 6 groepjes tegelijk papier te scheppen en enkele doe- & werkbladen.

Ikzelf, voeding en gezondheid

Waar komt eten vandaan? Hoe smaakt het, hoe maak je het klaar en wat zijn gezonde keuzes? Met de leskisten, projecten en spellen rondom dit thema ontdekken leerlingen het zelf. Ook het functioneren van het lichaam komt aan bod.

Klasse Moestuin

Project

1 2
3 4
5 6
7 8

Hoe groeit mijn eten? Met het project Klasse Moestuin kunnen leerlingen hun eigen groenten en kruiden laten groeien op het schoolplein. In bakken verbouwen de leerlingen groentesoorten die ze vóór de zomer oogsten. Scholen die al deelnemen kunnen zich opgeven voor 'Klasse Moestuin Vervolg'. Daarnaast kunnen enkele nieuwe scholen vanaf voorjaar 2026 meedoen aan Klasse Moestuin.

Kaas maken

Leskist

1 2
3 4
5 6
7 8

Met de materialen in deze kist maak je samen met je groep een paar kleine kaasjes.

'Mijn leerlingen zijn erg enthousiast over het tuinieren. De zelfgemaakte rucolapesto is door de hele school geproefd.'

Smaaklessen

Leskist

1 2
3 4
5 6
7 8

Proef, voel en ruik je eten! Met Smaaklessen verkennen kinderen met al hun zintuigen hun dagelijkse eten. In de smaakleskist vind je materialen om de smaak- en kookactiviteiten uit te voeren. De benodigde voedselproducten verzorg je zelf.

Water drinken = cool

Leskist

1 2
3 4
5 6
7 8

Water drinken wordt leuk en lekker als je zelf water met een smaakje mag maken. Leerlingen leren dat water drinken gezond is en onderzoeken suiker in drankjes. Water drinken = cool neemt alle groepen op hun eigen niveau mee op ontdekking naar water als gezonde dorstlesser.

Alles voor een pannenkoek

Leskist

1 2

Deze leskist is gebaseerd op het prentenboek 'Alles voor een pannenkoek' van Erik Carle. Tijdens de lessen leren leerlingen de ingrediënten van pannenkoeken en hun herkomst kennen. Leerlingen worden uitgedaagd te proeven, voelen, ruiken, pletten en malen. In de laatste les bak je samen pannenkoeken!

Torso

Uitleenmateriaal

6
7 8

Hoe zien mensen er van binnen uit? Met dit demonstratiemodel van het menselijk lichaam ontdekken de leerlingen organen.

Groente-experts

5 6

Leskist

De leerlingen onderzoeken groenten. Daarbij is proeven belangrijk. Ze maken een eigen receptkaart door in kookboeken te neuzen. Ze worden groente-experts! In de kookles maken zij aan de hand van receptkaarten een gerecht van de bijgeleverde groenten. Dat gerecht eten ze natuurlijk zelf lekker op! De benodigde groentes verzorg je zelf.

Het Skelet

5 6

7 8

Leskist

Waaruit bestaat het geraamte? Welke functie heeft het geraamte? Welke mogelijkheden en beperkingen heeft het geraamte? De kist bevat modellen van gewrichten.

Spijvertering

5 6

7 8

Leskist

De leerlingen ontdekken met een actief beweegspel op het schoolplein de reis van ons eten van mond tot kont. Met een leuke quiz wordt de les binnen afgerond.

Voeding toen en nu

6

7 8

Project

Hoe kwamen mensen vroeger aan voedsel? Dit (IPC-)project gaat over de veranderingen rond voedsel in de geschiedenis en integreert de wereldoriënterende vakken met elkaar. Aan het eind kunnen leerlingen uitleggen hoe de manier waarop wij aan ons voedsel komen is veranderd en welke invloed dat heeft gehad op ons dagelijks leven. Het materiaal voor dit project is digitaal.

Wie is de pisang?

7 8

Leskist

Met Wie is de Pisang ontdekken leerlingen de herkomst van tropische producten zoals rijst, peper, katoen, chocolade en pinda's. Welke weg leggen de grondstoffen af en welke beroepen hebben hiermee te maken? Tijdens deze zoektocht oefenen de leerlingen 21^e-eeuwse vaardigheden zoals kritisch denken, communiceren en een mening vormen.

Techniek, materialen en verschijnselen

Ontdek hoe natuur en techniek met elkaar verbonden zijn! De lessen en leskisten in dit thema zitten vol met proefjes en experimenten, waarmee leerlingen zelf ontdekken hoe het zit. Of misschien worden jouw leerlingen een week de weermannen en -vrouwen van de school!

Droppie water

Leskist

Droppie Water laat kinderen kennis maken met eigenschappen en functies van water. Gesprekken met handpop 'Droppie Water', liedjes, proefjes en spelletjes nemen de kinderen mee in de wereld van water.

3 4

Magneten ontdekhoek

Leskist

Hoe werken magneten eigenlijk? Met proefjes ontdekken leerlingen aantrekkingskracht en afstoting. In de leskist zitten kompassen en andere materialen.

Bellen blazen

3 4

Leskist

Zeepbellen lenen zich volop voor spontane experimenten! Door deze leskist leren leerlingen vragen stellen en oefenen ze met het verwoorden van hun ontdekkingen.

5 6

Het weerbericht

Leskist

De weermannen en -vrouwen in Nederland staken, daarom maakt jouw klas het weerbericht. Ze doen metingen, verzamelen gegevens, maken weerkaarten en presenteren hun eigen weerbericht. Voor elk weer-item zijn materialen, filmpjes en een toets beschikbaar.

Waterkringloop

6
7 8

Leskist

Raakt water op? En waar gaat regenwater heen? In drie lessen, waarvan één met proefjes, leren de leerlingen over verdamping, neerslag, grondwater, rioolwater en drinkwater. Ter verwerking spelen de leerlingen het waterkringloopspel.

Ontdekdozen

5 6

Leskist

Leerlingen oefenen het zelfstandig oplossen van vraagstukken via waarneming en eenvoudige proefjes. Ontdekdozen zijn klassikaal of als zelfstandig werk inzetbaar.

- **Ontdekdozenset Licht en geluid**
Ontdek alles over licht en geluid met korte proefjes over licht en schaduw, spiegelbeelden, lenzen, kleuren, geluid en muziek in elastiek.
- **Ontdekdozenset Zintuigen**
Ontdek alles over en met je zintuigen: horen, ruiken, proeven, voelen, zien en bedrog.

Techniek uit de natuur

7 8

Leskist

Mensen kijken af van de natuur, want de natuur heeft slimme oplossingen. Denk aan de zuignapjes aan de poten van een gekko. Of de waterdichtheid van veren en bladeren. Met proefjes ontdekken leerlingen welke slimme oplossingen uit de natuur mensen ook gebruiken. De proefjes kun je in een circuit of los van elkaar uitvoeren.

Electriciteit

6
7 8

Leskist

Met deze leskist maken leerlingen kennis met elektriciteit. Leerlingen leren in groepjes meer over stroom, stroomkring, voltage, geleiding, isolatie, veiligheid en statische elektriciteit.

Aanbod Leskisten TechnoDiscovery

Makedo

1 2

3 4

Leskist

5 6

7 8

Lekker robuust gereedschap en bevestigingsmateriaal om karton op een stevige manier te bevestigen. Herbruikbaar en zeer geschikt vanaf de onderbouw.

Beebot Klassenset

1 2

3 4

Leskist

Heb je al wel van de Beebot gehoord, maar nog nooit gebruikt? Leen deze klassenset met 6 Beebots mét een transparante mat waar in je je eigen thema kunt invoegen en maak kennis met deze simpelste vorm van programmeren.

Beebot matten (diverse thema's)

1 2

3 4

Leskist

Heb je al 1 of meer Beebots in de klas, maar zoek je een mat bij je volgende thema? We hebben er al een aantal en breiden het aanbod steeds verder uit.

VirtualiTee shirt

5 6
7 8

Leskist

Deze combinatie van VR en een Shirt zorgt ervoor dat je binnen in je lichaam kunt kijken! Eventueel ook te leen met een tablet.

Klassenpakket Microbit

6
7 8

Leskist

Wil je met wat oudere leerlingen aan de slag met de principes van programmeren, dan is dit klassenpakket van Microbit iets voor jou. Inclusief kant en klare lessen.

Microbit Inventor's Kit

7 8

Leskist

Is de Microbit al bekend en wil je meer? Dan kun je dat hiermee uitbreiden naar LED's, Motoren en condensatoren. Je zult binnen de kortste keren aan het programmeren zijn en circuits maken!

Steam Challenge kaarten

5 6
7 8

Leskist

STEAM staat voor Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics. Deze mix van techniek en creativiteit is een manier van denken. Door middel van deze kaarten kun je eenvoudig met je groep aan de slag en gaat er een wereld voor je open.

Greenscreen Box

1 2
3 4
5 6
7 8

Leskist

Met deze complete set kun je direct aan de slag en de mooiste foto's en filmpjes maken met de bekende groene achtergrond (bekend van het weerbericht). Eventueel ook te leen met tablet.

TECHNO DISCOVERY

Wil je met je klas op ontdekkingsstocht in het TechnoDiscovery centrum? Kijk dan op de website van dit leer- en ontdekcentrum: <http://www.technodiscovery.nl>

Landelijke dagen

Landelijke themadagen rond natuur en duurzaamheid zijn er ook, of zelfs speciaal, voor scholen! We zetten de leukste voor je op een rij:

September

Bodemdierendagen

De meeste bodemdieren zijn klein, maar doen grootse dingen voor de natuur! Zoek mee en ontdek welke kleine beestjes bij jou in de buurt de bodem gezond houden. Lees verder op www.bodemdierendagen.nl.

Oktober

Dag van de duurzaamheid

Op 10 oktober is de dag van de duurzaamheid voor het onderwijs. Kijk op www.dagvandeduurzaamheidonderwijs.nl voor inspirerende activiteiten.

Januari

Nationale Tuinvogeltelling

Tel met jouw groep de vogels rond jullie school en doe mee aan de Nationale Tuinvogeltelling. Meer informatie en lesmateriaal vind je op www.tuinvogeltelling.nl.

Februari

Warme truiendag

Zet deze dag de verwarming een paar graadjes lager en kom allemaal in een dikke trui naar school! Je bespaart energie en je kunt op deze dag aandacht besteden aan het belang van zuinig omgaan met energie. Vraag de lesbrief aan bij Het Groene Wiel en kijk op www.warmetruiendag.nl voor meer informatie en ideeën.

April

Nationale Bijentelling

‘Elke bij telt, jij ook?’ Doe met jouw groep mee en tel een dag de bijen rond jullie school. Kijk op www.nederlandzoemt.nl/doe-mee/bijentelling/ voor informatie en lesmateriaal.

Buitenlesdag

Op Buitenlesdag geven leerkrachten in heel Nederland buiten les. Dat is niet alleen goed voor de leerprestaties van kinderen, maar het is ook nog eens heel leuk! Meld je aan op www.buitenlesdag.nl en je ontvangt gratis de digitale Buitenlesbundel met de leukste lessen.

Juni

Modderdag

Tijdens ModderDag ontdekken kinderen wat modder is, hoe je er mee kunt spelen en wat de verbinding met de aarde voor hen betekent. Honderdduizenden kinderen in binnen- en buitenland doen mee. Kijk op www.ivn.nl/modderdag.

IVN Slootjesdagen

Tijdens de IVN Slootjesdagen gaan kinderen en hun (groot)ouders samen met IVN-vrijwilligers op avontuur langs de waterkant. Op ruim 150 locaties in het land staan IVN-natuurgidsen voor je klaar met schepnetjes, loepnetjes en zoekkaarten om je alles te leren over natuur in de sloot! Kijk op: www.ivn.nl/slootjesdagen.

Aanbod per bouw

Groep 1-2

Titel	Type	Seizoen	Tijd	Opmerking	Kosten	Pagina
Leren bij de boer	excursie	 	2 uur	gehele jaar	€50,-	9
Wandeling met een natuurgids	excursie	 	1,5 uur			10
Speuren en sporen	excursie	 	1,5 jaar			10
Afvalbewuste school	project	 	4 uur	met de hele school	0*	14
Klasse Moestuin	project	 	4 uur		4	17
Vogelrestaurant	materiaalpakket	 	2 uur	dit schooljaar	2	11
Dropkie Water	leskist	 	4 uur	vernieuwd	2	20
Eekhoornschoon	leskist	 	3 uur		2	12
Even d'r uit	opdrachtkaarten	 	1 uur	nieuw!	2	10
Kaas maken	leskist	 	4 uur		2	17
Kabouterpad	leskist	 	2 uur	extra begeleiding nodig	2	10
Lievebeest	leskist	 	2 uur		2	10
Over de pot en de put	leskist	 	2 uur		2	16
Schone Superhelden	leskist	 	3 uur	extra begeleiding nodig	0*	15
Smaaklessen	leskist	 	5 uur		2	18
Toverstenen	leskist	 	2 uur		2	11
Vogels	inspiratietas	 	1 uur		1	11
Warme Truiendag	lesbrief	Februari	1-4 uur		0*	15
Water drinken = cool	leskist	 	3 uur	extra begeleiding nodig	2	18
Alles voor een pannenkoek	leskist	 	4 uur		2	18
Makedo	leskist TechnoDiscovery	 			2	21
Beebot Klassenset	leskist TechnoDiscovery	 			2	21
Beebot matten (diverse thema's)	leskist TechnoDiscovery	 			2	21
Greenscreen Box	leskist TechnoDiscovery	 			2	21

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Groep 3-4

Titel	Type	Seizoen	Tijd	Opmerking	Kosten	Pagina
Wandeling met een natuurgids	excursie	 	1,5 uur			10
Speuren en sporen	excursie	 	1,5 uur			10
Afvalbewuste school	project	 	4 uur	met de hele school		14
Klasse Moestuin	project	 	20 uur			17
Schone Superhelden	gastles	 	1 uur	vanaf groep 4		14
Vogelrestaurant	materiaalpakket	 	4 uur			
Vlinders in de klas	materiaalpakket	 	4 uur			11
Boerderijeducatie	leren bij de Boer	 	2 uur	op bezoek bij een educatieboer	€50,-	11
Even d'r uit	opdrachtkarten	 	1 uur	nieuw!		10
Schone Superhelden	leskist	 	3 uur	extra begeleiding nodig		15
Kaas maken	leskist	 	4 uur			17
Bellen blazen	leskist	 	2 uur			20
Droppie Water	leskist	 	4 uur	groep 3		20
Magneten ontdekhoek	inspiratietas	 	1 uur			13
Kriebelbeestjes	leskist	 	3 uur			10
Magneten ontdekhoek	leskist	 	2 uur			21

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Op avontuur met je zintuigen	leskist	 	5uur			10
Over de pot en de put	leskist	 	2 uur			16
Overleven in de Winter	inspiratietas	 	1 uur			13
Slak in de klas	leskist	 	4 uur	zelf slakken zoeken		12
Smaaklessen	leskist	 	2-5 uur			18
Vogels	inspiratietas	 	2 uur			11
Warme Truiendag	lesbrief	Februari	1-4 uur			15
Water drinken = cool	leskist	 	3 uur			18
Madeko	leskist TechnoDiscovery	 				21
Beebot Klassenset	leskist TechnoDiscovery	 				21
Beebot matten (diverse thema's)	leskist TechnoDiscovery	 				21
Greenscreen box	leskist TechnoDiscovery	 				21

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Groep 5-6

Titel	Type	Seizoen	Tijd	Opmerking	Kosten	Pagina
Wandeling met een natuurgids	excursie	 	1,5			10
Speuren en sporen	excursie	 	1,5			10
Afvalbewuste school	project	 	4 uur	met de hele school		14
Klasse Moestuin	project	 	20 uur			17
Schone Superhelden	gastles	 	1 uur			14
Water en klimaat in jouw straat	gastles Waterschap	 	2 uur	gastles door Waterschap Vallei en Veluwe		16
Fietsexcursie Binnenveld	excursie	 	6 uur	combinatiegroepen 6/7		9
Herfstles in het bos	excursie met IVN Ede	 	2 uur			8
Het Beste Bos	excursie met IVN Ede	 	2 uur	combinatiegroepen 6/7		8
Voorjaarsles in het bos	excursie met IVN Ede	 	2 uur			8
Vroege voorjaarsexcursie	excursie met IVN Ede	 	2 uur			9
Waterbeestjes excursie	excursie met IVN Ede	 	2 uur			9
Vogelrestaurant	materiaalpakket	 	4 uur			8
Boerderijeducatie	leren bij de boer	 	2 uur	op bezoek bij een educatieboer	€50,-	9
Schone Superhelden	leskist	 	3 uur	extra begeleiding nodig		0
Bezige Bijen	leskist	 	3-5 uur			12
Biodiversiteit rondom school	plusklas-project	 	2 uur	voor plusklassen		9
Broodje Tweede Kans	lesbrief	 	2-4 uur			16
Elektriciteit	leskist	 	2 uur	vanaf groep 6		22
Even d'r uit	opdrachtkaarten	 	1 uur	vanaf groep 6		10
Het Skelet	leskist	 	2 uur			19
Groente-experts	leskist	 	2 uur	zelf groentes kopen		19
Het Weerbericht	leskist	 	3 uur			21
Kaas maken	leskist	 	4 uur			17
Lesbrief Spinnen	lesbrief	 	1 uur			13
Lesbrief Vogels in nesten	lesbrief	 	1 uur			13

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

**Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Natuur op het schoolplein	leskist	 	2 uur			10
Ontdekdozen licht en geluid	leskist	 	2 uur			21
Ontdekdozenset zintuigen	leskist	 	2 uur			21
Over de pot en de put	leskist	 	2 uur			16
Overleven in de Winter	inspiratietas	 	2 uur			13
Papier maken	leskist	 	2 uur			16
Smaaklessen	leskist	 	2-5 uur			18
Spijvertering	leskist	 	2 uur			19
Torso	uitleenmateriaal	 				18
Uilenballen pluizen	leskist	 	2 uur			13
Voeding toen en nu	lesbrief / digitaal	 	5-14 uur	IPC, vanaf groep 6		19
Vogels	inspiratietas	 	1 uur			11
Vogels herkennen	leskist	 	3 uur			13
WarmeTruiendag	lesbrief	Februari	1-4 uur			15
Water drinken = cool	lesbrief	 	leskist			18
Waterkringloop	leskist	 	3 uur	vanaf groep 6		21
Makedo	leskist TechnoDiscovery	 				21
VirtualiTee Shirt	leskist TechnoDiscovery	 				22
Klassenpakket Microbit	leskist TechnoDiscovery	 				22
Steam Challenge kaarten	leskist TechnoDiscovery	 				22
Greenscreen Box	leskist TechnoDiscovery	 				22

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Groep 7-8

Titel	Type	Seizoen	Tijd	Opmerking	Kosten	Pagina
Wandeling met een natuurgids	excursie	 	1,5 uur			10
Speuren en sporen	excursie	 	1,5 uur			10
Afvalbewuste school	project	 	4 uur	met de hele school		14
Klasse Moestuin	project	 	20 uur			17
Energie(k)!	project met gastles	 	3 uur			15
Escaperoom Plasticsoep	gastles op school	 	2 uur			15
Boerderijeducatie	excursie Leren bij de Boer	 	2 uur	op bezoek bij een educatieboer		9
Het Beste Bos	excursie met IVN Ede	 	2 uur	groep 7		8
Slootonderzoek	excursie met IVN Ede	 	2 uur			9
Bezige Bijen	leskist	 	3-5 uur			12
Biodiversiteit rondom school	leskist	 	2 uur	klassikaal of zelfstandig project		9
Broodje Tweede Kans	lesbrief	 	2-4 uur			16
Elektriciteit I	leskist	 	2 uur			22
Even d'r uit	opdrachtkaarten	 	1 uur			10
Het Skelet	leskist	 	2 uur			19
Kaas maken	leskist	 	4 uur			17
Over de pot en de put	leskist	 	2 uur			16
Papier maken	leskist	 	2 uur			16
Schone Superhelden	leskist	 	3 uur			14
Smaaklessen	leskist	 	2-5 uur			18
Spijsvertering	leskist	 	2 uur			19
Techniek uit de natuur	leskist	 	3 uur			21
Torso	uitleenmateriaal	 				
Voeding toen en nu	lesbrief / digitaal	 	4-12 uur	IPC		19
Vogels	inspiratietas	 	3 uur			18
Vogels herkennen	leskist	 	3 uur			13
Warme Truiendag	lesbrief	 	1-4 uur			15
Water drinken = cool	leskist	 	3 uur			18

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Water en klimaat in jouw straat	gastles op school	 	2 uur	gastles door Waterschap Vallei en Veluwe		16
Waterkringloop	leskist	 	3 uur			21
Wie is de pisang?	leskist	 	3-4 uur			19
Makedo	leskist TechnoDiscovery	 				21
VirtualiTee shirt	leskist TechnoDiscovery	 				22
Klassenpakket Microbit	leskist TechnoDiscovery	 				22
Microbit Inventor's Kit	leskist TechnoDiscovery	 				22
Steam Challenge kaarten	leskist TechnoDiscovery	 				22
Greenscreen Box	leskist TechnoDiscovery	 				22

*de gemeente Ede heeft hier de klavertjes al voor betaald.

**Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft hier de klavertjes al voor betaald.

Foto verantwoording

Stockfoto's, Pixabay, 123F, fosfotografie, IVN Het Groene Wiel, Beeldbank IVN

Groep	Omgeving	Dier	Plant	Elementen	Materiaal/Grondstoffen	Wijzelf
1-2	Kabouterpad	Lievebeest	Klasse Moestuin	Droppie water	Over de pot & de put	Kaas maken
	Even d'r uit	Vogels		Water drinken = cool		Smaaklessen
	Afvalbewuste school					
	Warme truiendag	Vogels in de winter*				
3-4	Afvalbewuste school	Boerderijexcursie	Klasse Moestuin	Kikker op avontuur	Kleuren	Op avontuur met je zintuigen
	Schone superhelden	Vlinders in de klas			Magneten-ontdekhoe	Ik groei!
	Even d'r uit	Slak in de klas				Kaas maken
	Warme Truiendag	Kriebelbeestjes				
5-6	Even d'r uit	Vogels in de winter*	Klasse Moestuin	Water- & klimaat in jouw straat	Ontdekdozen	Spijsvertering
	Warme truiendag	Biodiversiteit rondom school*		Weerbericht		Groente-experts
	Zwervend afval		Het Beste Bos			Voeding toen en nu
		Vlinders in de klas	Voorjaarsexcursie			
7-8		Natuur op het schoolplein				
	Escaperoom plasticsoup	Biodiversiteit rondom school *	Klasse Moestuin	Water- & klimaat in jouw straat	Techniek uit de natuur	Spijsvertering
	Energiek	Vlinders in de klas			Energie(k)	
	Even d'r uit	Boerderij-educatie	Het Beste Bos		Wie is de pisang	
			Slootonderzoek			

* alleen dit schooljaar aangeboden (roulerend aanbod)

- excursie
- gastlessen op school
- materiaalpakket

Groene schoolpleinen

Naar buiten!

Natuur de klas in

Duurzaamheid in de klas

Ikzelf, voeding en gezondheid

**Techniek, materialen
en verschijnselen**

ivn natuur
educatie

Met IVN Natuureducatie ervaart jong en oud hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. IVN inspireert kinderen en ouders met weetjes, tips, doe-ideeën en activiteiten om samen de natuur te ontdekken.

www.ivn.nl

Het Groene Wiel

 www.groenewiel.nl
 [@GroeneWiel](https://twitter.com/GroeneWiel)
 groenewiel@ivn.nl
 0317-422041